

GERDA VAN WAGENINGEN

Het Huis Moerland

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Ergens in de verte kraaide een haan. De blonde jonge vrouw in het pompeuze hemelbed draaide zich slaperig om. Het was nog donker buiten. Ze trok een kussen over haar oren, maar het hielp niets. Het was voorjaar. De merels op de dakrand zongen dat het een lieve lust was en beneden in de keuken hoorde ze gerommel met pannen. De langzame stappen van Meijer klonken op de trap. Het was kil in huis. Meijer moest de kachels aansteken voordat hij aan zijn andere werkzaamheden begon. Als de familie dan een uur of anderhalf later opstond, was het niet meer zo koud in hun kamers.

Over een week zou het Pasen zijn. Een vroege Pasen dit jaar. Mabelia le Sage ten Broek keerde zich op haar rug en haar ogen ontwaarden vaag de overbekende contouren in haar kamer aan de achterkant van het grote huis. Ze hoorde Meijer zachtjes haar eigen kamer binnensluipen om de brand in het hout te

steken, dat al klaarlag zodat hij zo min mogelijk geluid hoefde te maken. Ze kneep haar ogen dicht, alsof hij kon zien dat ze in het donker wakker lag! Het geknetter laaide op.

Even geruisloos verdween hij weer. Zijn jarenlange ervaring met het stilletjes rondsluipen op zijn dikke wollen sokken maakte dat ze er nooit wakker van werd als het vuur werd aangestoken. Enfin, na Pasen was dat afgelopen. Dan werd op koude dagen alleen nog de haard in de grote salon aangestoken, als mama het koud had en dat was vaak het geval.

Mabelia ging zitten. Van slapen kwam niets meer. Ze rekte zich uit en griste haar kleren naar zich toe. De jonge freule was er heel geslepen in geworden om voor dag en dauw ongezien het huis uit te sluipen. Het liefst ging ze dan naar de paardenstal, daar deden de knechten net of ze haar niet zagen. Dat was voor iedereen het gemakkelijkst, want deftige jongedames hoorden alleen in de stal te komen om uit rijden te gaan. Dan moesten ze gekleed zijn in een speciaal rijkostuum, en zich door een van de knechten op hun paard laten helpen alsof ze zelf nergens toe in staat waren, in een dameszadel, dat sprak, want vrouwenbenen hoorden keurig naast elkaar te

liggen, zelfs boven op een paardenrug. Het was ongehoord voor een freule om in de stallen rond te hangen om haar lievelingsdieren wat extra haver te geven, en al helemaal ongehoord om te helpen met het uitmesten of het roskammen. Haar vader, die erg streng was, wist daar vanzelfsprekend niets van. Ze grinnikte.

Er stonden veertien paarden in de stallen bij het grote huis van Moerland. Jonker Le Sage ten Broek, de vader van Mabelia, en haar twee oudere broers hadden vanzelfsprekend hun eigen rijpaard. Haar moeder niet, die was bang van paarden, die reed alleen in een koets. Dan was er haar eigen elegante zwarte paard en de oude pony waarvan haar jongere zusje nog steeds geen afstand wilde doen. Daarnaast stonden er natuurlijk koetspaarden. De werkpaarden voor op hun landerijen stonden verderop in de grote boerderij die bij Moerland hoorde.

Het had de afgelopen nacht licht gevroren, merkte ze toen ze buiten kwam. Toch was het niet bijtend koud, zelfs van over het water dat achter Moerland liep, kwam slechts een nauwelijks merkbaar zuchtje wind. De lucht was helder. Aan de horizon begon het lichter te

worden en de eerste sterren verbleekten. Het beloofde een heerlijke dag te worden.

Diep snoof Mabelia de frisse lucht van het Hoekse Waardse platteland in haar longen op. Zo ongeveer in het midden van het eiland lag het deftige buiten Moerland, het huis was een van de deftigste huizen op het eiland. Impulsief rende ze naar het water. Verschrikt vlogen een paar eenden op uit het riet. Ze waren al druk bezig elkaar het hof te maken. Mabelia moest lachen. Over het hof maken gesproken!

Toen slaakte ze een diepe zucht.

Freule Le Sage ten Broek was twee weken geleden twintig jaar geworden en volgens papa had ze op deze leeftijd eigenlijk al getrouwd moeten zijn. Maar goed, het meisje was kieskeurig en dat mocht ze volgens hem ook zijn. Toch werd het de hoogste tijd dat ze een geschikte verloofde kreeg. Hij had eens goed nagedacht over jongemannen die in aanmerking kwamen om de zorg die hij over haar had, van hem over te nemen. Plotsklaps rilde ze en drong het tot haar door dat het aan het water kouder was dan ze had gedacht. Ze wilde niet trouwen. Nog niet. Papa kon het allemaal zo mooi uitdenken en op de propfen ko-

men met onverschillig wie, ze zou nee zeggen. Ze wilde vrij zijn! Die drang tot vrijheid was niet helemaal vreemd in de familie, wist ze.

Met stevige tred liep ze naar de stallen om er haar eigen gang te gaan zoals ze dat zo vaak deed. De honden die hier sliepen, kwamen ogenblikkelijk op haar af, al waren ze eigenlijk de grote liefde van haar twaalfjarige zusje Florence, het nakomertje van haar ouders. Van mama mochten de honden niet in huis. Het waren papa's honden, die vaak meegingen op de jacht, vriendelijke labradors die uitstekend overweg konden met de paarden en deze graag volgden, vooral de pony van Florence.

Een uurtje later kwam ze door de keuken weer binnen. Hier was Jantine al bezig met het ontbijt. 'Goedemorgen, freule,' zei ze met een beleefd knikje, want ook voor het personeel was de jonker streng. Ze waagden het absoluut niet zich vrijheden te veroorloven waar mijnheer zich aan zou kunnen storen.

'Wil je een kopje thee en een beschuitje boven brengen?' was de vaste vraag van Mabelia.

'Maar natuurlijk, freule.'

Bovengekomen trok ze haar inmiddels naar

paarden ruikende kleren uit. Ze waste zich in het water dat ze uit de lampetkan in de bijbehorende gebloemde schaal goot, trok schone kleren aan en borstelde haar lange haren; dikke blonde haren die bijna tot op haar middel hingen als ze niet ingevlochten waren en keurig opgestoken zoals dat moest sinds ze op haar achttiende haar belijdenis had gedaan. Ondertussen nipte ze aan de thee. Ze neuriede zachtjes.

Gelukkig was de koude winter van 1890 achter de rug. Het ijs had nog maar een paar weken geleden zo dik op vaarten en rivieren gelegen dat ze vele ritten met de slee over het ijs hadden gemaakt. O, het was zeker geen ongezellige winter geweest, maar gasten waren er weinig gekomen naar het afgelegen Moerland, dat onder zulke omstandigheden moeilijk te bereiken was.

Haar vader had meer thuis gezeten dan gebruikelijk en dan dronk hij nog meer dan gewoonlijk. Mabelia wist best dat er werd gekletst over het nogal forse drankgebruik van de jonker. Daar was vaak ruzie over. Als hij dronken was, schold hij op mama als de eerste de beste bootwerker, tot die zich huilend en bibberend van de zenuwen in haar boudoir te-

rugtrok. Haar oudste broer Louis zei nooit wat en was vaak op pad zonder dat iemand wist wat hij nu eigenlijk uitvoerde, maar haar jongere broer Ary had bijna elke dag ruzie met papa over de gang van zaken op Moerland en riep dikwijls dat het Huis Moerland op de rand van de afgrond balanceerde. De enige reactie van haar vader daarop was gewoonlijk een borrel. Het personeel had dan weer wat extra's om over te kletsen. Ze zuchtte licht.

Haar eigen dagen bracht ze door met lezen en nutteloze zaken als pianospelen, Frans spreken met mama, visites afleggen en het van Jantine leren van de huishoudelijke zaken die zich in een deftig huis voordeden. Mama had dat zelf nooit geleerd, maar ze vond het nuttig als een getrouwde vrouw scherpe ogen had en precies wist wat er al dan niet gedaan moest worden in een grote huishouding. De tijden veranderden. Goed en betrouwbaar personeel was steeds moeilijker te krijgen. Het zuinig beheren van een voorname huishouding werd steeds belangrijker.

Mabelia zuchtte ervan. Het interesseerde haar niet erg dat het personeel weleens een handje rozijnen snoepte uit de voorraadkamer. Als Jantine soms extra koekjes bakte

voor de knechten, kon ze zich daar niet druk om maken, in tegenstelling tot mama als die erachter kwam. Jantine zorgde er echter voor dat dat maar zelden het geval was. Mabelia glimlachte plotseling stil voor zich uit. Wat haar betrof, mochten ze, maar mama was daar zeer streng in.

Mama was een geboren barones, van een hoogstaande familie, maar totaal verarmd. Toen hadden de Le Sage ten Broeks nog geld gehad. Haar vaders vader had nog geleefd, een strenge man met grote bakkebaarden, smalle lippen en vooral priemende ogen waaraan niets ontsnapte. Eigenlijk had papa's broer Moerland moeten erven, papa was eerst twee jaar lang opgenomen geweest in de zaak van zijn schoonfamilie. Toen was tot ontsteltenis van de familie de sportieve oom verongelukt bij het bergbeklimmen in Zwitserland. Grootpapa was niet lang daarna van verdriet gestorven. Zelf herinnerde Mabelia zich die tijd niet, want ze was nog niet eens geboren. Alleen Louis was er, vernoemd naar diezelfde grootvader, en Ary was kort daarna op Moerland geboren, vernoemd naar zijn grootpapa van moederskant. Die was inmiddels ruim tachtig jaar en logeerde in de zomer altijd en-

kele weken op Moerland.

Hij was een gezonde, sterke man die graag grapjes maakte, maar van zakendoen niet veel kaas had gegeten. Liever had hij gejaagd, soms zelfs met de oude koning Willem, die op Het Loo woonde met zijn jonge vrouw Emma en hun dochtertje Wilhelmina. De koning sukkelde de laatste tijd nogal met zijn gezondheid. Ze schenen, volgens de dingen die Louis weleens fluisterde, een aantal jaren geleden dezelfde voorliefde te hebben gehad voor jonge, welwillende actrices, al wist Mabelia niet goed wat ze zich daarbij moest voorstellen.

De jonge koningin Emma, die zelfs jonger was dan de inmiddels overleden zoons van de koning waren geweest, had echter het hart veroverd van de oude man en hem een gelukkige oude dag bezorgd. Daarbij had ze hem de kroonprinses geschonken, die te zijner tijd haar oude vader op zou volgen en zodoende het voortbestaan van het koningshuis had verzekerd. Mabelia had het meisje weleens ontmoet, tien was ze nu. De freule was tweemaal op Het Loo uitgenodigd geweest, maar ze voelde zich er niet op haar gemak. Ze had er liever in de stallen gekeken, maar dat was vanzelfsprekend uitgesloten geweest. Ze was